ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1970

BRNO 1971

SÍDLIŠTĚ Z MLADŠÍ DOBY BRONZOVÉ A Z DOBY HALŠTATSKÉ V MORAVANECH

(okr. Brno-venkov)

JIŘÍ ŘÍHOVSKÝ, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 19)

Koncem roku 1970 získal Archeologický ústav ČSAV v Brně od Luboše Šebely větší počet střepového keramického materiálu. Našel jej téhož roku v Moravanech, okr. Brno-venkov, při stavbě domu číslo 193 v hloubce asi 100—150 cm pod úrovní dnešního povrchu. Bližší nálezové okolnosti se již nepodařilo zjistit. Málo výrazný střepový materiál patří mladší době bronzové a halštatské kultuře horákovské. Jeho výběr je na připojené tabulce.

Eine Siedlung aus der jüngeren Bronzezeit und Hallstattzeit in Moravany (Bez. Brno-venkov). Zum Ende des Jahres 1970 erhielt das Archäologische Institut der Tschechoslowakischen Akademie des Wissenschaften in Brno aus Moravany keramisches Scherbenmaterial. Es wurde bei Bau des Hauses Nr. 193 in einer Tiefe von 100—150 cm unter der heutigen Oberfläche aufgefunden. Die näheren Fundumstände konnten nicht mehr ermittelt werden. Die wenig ausgeprägten Scherben gehören in die jüngere Bronzezeit und in die Hallstattperiode der Horákov-Kultur. Eine Auswahl dieser Keramik zeigt die beigefügte Tafel.

DALŠÍ NÁLEZY Z HALŠTATSKOLATÉNSKÉHO SÍDLIŠTĚ U POLEŠOVIC

(okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

(Tab. 20—21)

Spolu s výzkumem mladohradištní osady Záblacany[1] pokračoval na téže ploše 990 m[2] výzkum sídliště z halštatskolaténského období.[2] Celkem bylo zkoumáno 22 objektů.

Ze tří staveb byla z části prozkoumána jedna polozemnice s kůlovou jamkou umístěnou při středu štítové stěny, se stupňovitě zahloubenou okapovou stěnou, doprovázená zásobní jamou, zahloubenou z části do podloží objektu, z části vně objektu. (Tab. 20:1.) Zbytek stavby zasahuje pod profil zkoumané plochy. Objekt, který je orientován delší osou z—v, je zahlouben 65 cm od úrovně podloží. Dosud zjištěná maximální šířka je 400 cm. Zásobní jáma, která má téměř válcovitý tvar, je při průměru 136 cm hluboká 122 cm. Z dalších dvou staveb byla zatím odstraněna v síle 10 cm část výplně. Jejich konečná preparace bude dokončena v příští sezóně. Prvá z nich, orientovaná delší osou opět z—v, má nepravidelný obdélníkový půdorys (380 × max. 190 cm). Vně severní hrany (okapová stěna) je kůlová jamka o průměru 27 cm, hluboká 7 cm. Při sv nároží je zásobní jáma kotlovitého tvaru o průměru 111 cm, hluboká 127 cm. (Tab. 20:2.) Druhá stavba je orientovaná delší osou sz—jv. Má obdélníkovitý půdorys o rozměrech 350 × 206 cm. Uprostřed hrany sz štítové stěny je kůlová jamka. V sz prostoru objektu byla zjištěna mazanice pocházející pravděpodobně z pece. Výplň obsahuje mimo jiné i velké množství drobných úlomků jantaru. Vně stavby, při sz nároží je kůlová jamka, dosud neodkrytá, související patrně se vchodem, který je v těchto místech naznačen sníženou plošinkou.

Mimo zásobní jámy, náležející ke dvěma ze tří uvedených staveb, byly na ploše objeveny další zásobní jámy, jámy výrobního charakteru s blíže neurčenou funkcí a zbytky dvou pecí. V jedné z nich byly nalezeny dvě celé (tab. 21:1), v druhé zbytky několika nádob. (Tab. 21:2.) Tato pec byla porušena orbou stejně jako keramika.

Mimo plochu byla prozkoumána hrnčířská pec oválného půdorysu, orientovaná delší osou S—J, o rozměrech 140 × 97 cm. Rovné dno bylo vymazané a černě propálené. Rovněž podložní písek, do kterého byla spodní část pece zahloubena, je červeně propálen. Četné zlomky dvou druhů mazanice nasvědčují, že jde o kopulovitou pec s roštem. Kostra kopule byla vypletena z prutů. Mezi zlomky mazanice bylo nalezeno několik naprosto stejných misek ve střepech. Byly zhotoveny z jemné plavené hlíny na hrnčířském kruhu.

Halštatskolaténské osídlení ostrožny bylo značně rozsáhlé a až na nepatrné výjimky se kryje s rozsahem mladohradištního osídlení.

Poznámky:

[1] Srovnej v tomto svazku R. Snášil, Die Ergebnisse der 5. Saison der systematischen Erforschung von Záblacany.

[2] Srovnej R. Snášil, Laténské sídliště u Polešovic, Přehled výzkumů 1968, AÚ ČSAV, Brno 1970, 27—35.

Weitere Funde aus der hallstatt-latènezeitlichen Siedlung bei Polešovice. Gleichzeitig mit den Forschungen in Záblacany[1] wurden die Untersuchungen in der hallstatt-latènezeitlichen Siedlung fortgesetzt.[2] Es wurden 22 Objekte geprüft: drei Bauten, einige Vorratsgruben, Töpferöfen, welche ganze Gefässe und grosse Scherben enthielten, sowie weitere Siedlungsgruben. Ausserhalb dieser Fläche wurde ein Töpferofen untersucht, in welchem die Scherben einiger Schüsseln gefunden wurden.

LATÉNSKÉ SÍDLIŠTĚ V MOHELNICI (okr. Šumperk)

VLADIMÍR GOŠ, Vlastivědný ústav, Šumperk

(Tab. 22 : 1)

Při výzkumu sídliště z mladší doby hradištní na jižním okraji Mohelnice byly také zachyceny pozůstatky keltské osady. Leží na mírném svahu, sklánějícím se k severu k malému potůčku Újezdce. Objekty byly od sebe značně vzdáleny a mnohé byly narušeny mladšími slovanskými.

Nejvíce keltských objektů bylo zahloubených a můžeme je zhruba rozdělit na dva typy. Na pravidelné obytné chaty a užitné jámy. Dále byla nalezena část domu, jehož stěny byly zapuštěny do žlábků, otevřené ohniště a nepravidelné pásy palisád.

Mezi chaty náleží jáma 97, která měla nepravidelný lichoběžníkový tvar o rozměrech 560 × × 360 × 320 cm, orientovaná byla ve směru západ—východ a ve východní a západní části byla porušena mladšími objekty. Dno bylo rovné, zahloubené 55 cm do sprašovitého podloží. Poněkud výše na svahu byla pravidelná obdélníkovitá jáma 114 o rozměrech 500 × 320 cm, orientovaná ve směru sever—jih. Dno bylo mísovité, zahloubené 40 cm do spraše a v severní části byla porušena dvěma hlubokými slovanskými jámami. Uprostřed jižní strany byl kůl. Nejlépe byl zachovaný objekt 145, vzdálený východně 25 m, který měl téměř čtvercovitý tvar o rozměrech 470 × 500 cm, s mírně prohnutou západní a jižní stranou. Zahloubený byl 80 cm do podloží a ve východní části byly nepravidelné prohlubně. Při stěnách byly zachyceny žlábky 10—15 cm široké, do kterých byly zasazeny desky k vydřevení stěn. Zhruba 70 m severněji níže na svahu byl zachycen obdélníkovitý objekt č. 165, o stranách 410 × 230 cm, orientovaný ve směru západ—východ. Byl zahloubený 30 cm do podloží a uprostřed dna bylo několik kruhovitých prohlubní. Všechny objekty byly vyplněny černou kompaktní hlínou, v jámě 145 byly úlomky mazanice.

Užitné jámy byly také zhruba dvojího typu. Nejvíce bylo menších vanovitých prohlubní oválného tvaru, vyplněných šedavou hlínou. Jáma 109, která se odlišovala, byla v půdoryse kruhovitá o průměru 280 cm, v průřezu byla vakovitá a zahloubená 180 cm. V horní části byla vyplněná šedavou hlínou do hloubky 100 cm, níže byla hnědavá hlína silně promísená spraší.

Otevřené ohniště bylo zachycené poblíž jámy 145 bez souvislostí s obytným objektem. Zachoval se z něj shluk mazanice velký 120 × 80 cm, mírně zahloubený do podloží. Spolu s několika malými atypickými střepy byla nalezena část sapropelitového náramku. Palisádové pásy, dlouhé 10—15 m, se táhly severojižním směrem na zkoumané ploše a nemůžeme prozatím říci, zda se jedná o pozůstatky stěn obydlí či plotů.

V severní části byla zachycena část objektu, který byl vymezen palisádovými žlábky 30—40 cm širokými a byl orientován ve směru sever—jih. Byl sledovatelný pouze v délce 5,6 m, neboť žluté podloží se pravidelně svažuje k severu. Široký byl 9 m, vchod byl pravděpodobně na jižní straně. V nadložní vrstvě byla nalezena železná sekyra s tulejí.

Zpracování materiálu není ještě ukončeno, keramický materiál se zdá být dosti uniformní. Nejvíce jsou zastoupeny situly s ovaleným okrajem a misky s dovnitř zataženým okrajem.

Eine Latènezeitliche Siedlung in Mohelnice (Bez. Šumperk). Bei den Forschungsarbeiten in der Siedlung aus der jüngeren Burgwallzeit am nördlichen Rand von Mohelnice wurden auch Überreste

Tab. 20

Polešovice (okr. Uh. Hradiště). Halštatsko-laténské sídliště. 1 polozemnice se zásobní jámou; 2 stavba se zásobní jámou a kůlovou jamkou. — Hallstatt-latènezeitliche Siedlung 1 Halbeingetiefte Hütte mit einer Vorratsgrube; 2 Bau mit einer Vorrats- und einer Pfostengrube.

Tab. 21

Polešovice (okr. Uh. Hradiště). Halštatsko-laténské sídliště. 1 pec; 2 pec s keramikou. — Hallstatt-latènezeitliche Siedlung. 1 Ofen; 2 Ofen mit Keramik.

PD 1520
1970. (1971.)

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1970

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulík, DrSc
Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady: A. P. Löwensteinová, dr. R. Tichý
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, A. Životská, R. Skopal
Na titulní obálce: Koflík z velatického pohřebiště ve Skalici
Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21
Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné